

Tilgjengelighet for de med spesielle behov

Hva spesielle behov innebærer

De fleste av oss kan finne et møte i møteoversikten, reise dit, gå inn og sitte oss ned og lytte til budskapet om tilfriskning uten å tenke noe mer over det. For noen er dette umulig. De trenger spesiell hjelp for å kunne gjøre det vi andre tar som en selvfølge. Med andre ord, de er rusavhengige som av forskjellige grunner har *spesielle behov*.

Den femte tradisjonen sier at *vårt hovedformål er å bringe budskapet til den rusavhengige som fortsatt lider*. Noen ganger trengs det mer enn kun å dele vår tilfriskning. Vi må også være oppmerksomme på de møtelokalene våre som er vanskelige å finne eller som har dårlig tilgjengelighet og/eller når budskapet som gruppen bringer er vanskelig å få med seg. Årsaken kan være at vi valgt et dårlig møtested. Når dette skjer, bør vi gjøre det vi kan for å fjerne hindringen som gjør det vanskelig å finne tilfriskning for noen rusavhengige.

Denne brosjyren ble utviklet for å gi informasjon til vårt fellesskap om hvordan vi kan løse denne oppgaven. Det er mange ting som kan gjøres i vår tjenestestruktur og på gruppenivå for å hjelpe rusavhengige med spesielle behov til å finne tilfriskning. For eksempel kan H&I-komiteén evaluere tilgjengeligheten for deres møter. OI-komiteén kan holde seg oppdatert på tilgjengeligheten ved de forskjellige lokalene i møtelisten og gi informasjonen der det er nødvendig til kontorer. Litteraturkomiteén kan utdanne regionen om behov, ressurser og begrensninger for rusavhengige med spesielle behov. Konvent og aktiviteter som er arrangert av underkomiteer kan beskrive fasilitetene og tilgjengeligheten i konventbrosjyren og i andre beskrivelser av arrangementet. Grup-

per og områder kan lage en oversikt over tjenestevillige som kan bistå med assistanse og/eller transport for rusavhengige med spesielle behov.

Det beste vi kan gjøre er å se på våre egne holdninger og fordommer mot andre, slik at vi kan foreta de endringene som skal til. En av disse forandringene kan være måten vi prater på. Vi må unngå å bruke ord som krenker individuell verdighet og forsterker menneskers uførhet. Mange av de merkelappene som gis til personer med spesielle behov er nedverdiggende og unøyaktige. Vi bør unngå dem for enhver pris. De følgende tre kategoriene av spesielle behov virker å være de vanligste, selv om det finnes flere:

For personer som er	betyr tilgjengelighet
døve/ hørselshemmede	motta det delte og skrevne budskapet
blinde/synshemmede	motta det skrevne budskap og få hjelp med transport til møtet
sitter i rullestol, bruker gåstol og bevegelseshemmede	komme seg inn og frem til møtelokalet, og i noen tilfeller transport

Den terapeutiske verdien av en rusavhengig som hjelper en annen er uten sidestykke. Når vi hjelper en rusavhengig med spesielle behov, som med alle rusavhengige, hjelper vi til med å bringe budskapet om NA-fellesskapet og tilfriskning.

Rusavhengige med hørselsnedsettelse

Det finnes flere typer av hørselsnedsettelse og like mange ord for å beskrive dem. *Døv* brukes vanligvis for å karakterisere individer som har mistet det meste av eller all hørselen. *Nedsatt hørsel* beskriver de som hører dårlig.

Kommunikasjon

Det er flere måter hørselshemmede kommuniserer med andre på, inkludert tale og lesing av lepper. Noen foretrekker skrevne notater. Av de manuelle kommunikasjonsmetodene er tegnspråk den mest populære. Det er noen få praktiske forhåndsregler man trenger å følge når man kommuniserer med hørselshemmede mennesker. For eksempel, ved vårt første møte med hørselshemmede kan vi observere hvordan de kommuniserer med hørende mennesker, eller ta kontakt ved å få oppmerksomheten deres først. Det å snakke sakte og tydelig i en normal tone hjelper. Det hjelper å bruke korte setninger og holde øyekontakt, selv når det er en annen til stede som oversetter til tegnspråk. Når du lytter til en med nedsatt hørsel er det lurt å følge nøye med. Å skrive notater som den hørselshemmede kan få er alltid akseptabelt, men hold tankene dine organisert og gjør konkrete notater.

Bruk av tolk

Om man skal bruke en tolk eller ikke bør være opp til den rusavhengige med hørselshemming. Først og fremst må vi forsikre oss om at vi bruker kvalifiserte tolker på våre møter. Dersom gruppen mangler midler til å leie inn en kvalifisert tolk, kan en utenforstående organisasjon for individer med spesielle behov muligens hjelpe til med å dekke kostnadene. Ifølge vår syvende tradisjon kan ingen gruppe spørre utenforstående om de kan dekke kostnadene i forbindelse med tjenester som tilbys i våre grupper, men det hørselshemmede individet kan. I mange tilfeller vil de ha erfaring med slike organisasjoner.

Når en tolk er til stede er han eller hun kun der for å hjelpe. Når vi deler så hold fokuset rettet mot det individet som har hørselsvansker, overse tolken og snakk med normal tone og stemmeleie. Plasser stolene i grup-

pen slik at alle i gruppen er synlige, og tillat kun én rusavhengig å dele om gangen. Tolken trenger noen ganger litt tid for å oversette til tegnspråk, så vær flink til å holde pause mellom kommentarene.

Bruk av andre hjelpemidler

Noen hørselshemmede individer foretrekker teknologiske hjelpemidler som hjelper dem til å høre bedre i et gruppemiljø. Når slike hjelpemidler blir tatt i bruk i gruppen, bør det informeres under kunngjøring at det er et hjelpemiddel og ikke opptaksutstyr. Det er også mulig for den hørselshemmede å kommunisere med en telefon dersom det finnes telekommunikasjon for døve, bedre kjent som en teksttelefon. Dersom dette skal brukes trenger både mottaker og avsender en slik type telefon. Dessverre så har de færreste med eller uten hørselstap en slik telefon, siden det koster mye å eie en slik telefon.

Rusavhengige med synshemming

Det finnes mange forskjellige typer synshemminger, og de individuelle situasjonene vil være forskjellige. For å gjøre det enkelt diskuterer vi rusavhengige som er blinde, synshemmede, ser dårlig eller de med dårlig sidesyn som én gruppe rusavhengige med spesielle behov.

Tilgjengelig NA-litteratur

Den vanligste metoden for synshemmede rusavhengige å få tilgang til litteraturen på de siste årene er via CD. WSO har et utvalg av opptak og NA-tilfriskningslitteratur tilgjengelig for synshemmede rusavhengige. Utenforstående organisasjoner, både offentlige og private, kan også være hjelpsomme ressurser og ha NA-materiell tilgjengelig.

Teknologiske løsninger, som kopimaskiner, kan kopiere og forstørre litteratur slik at den blir lettere tilgjengelig for synshemmede rusavhengige. De fleste synshemmede rusavhengige har venner i fellesskapet som

er villige til å gjøre opptak av forskjellig typer tilfriskningsmateriale. (*Merk*: de som sier seg villige til å gjøre opptak av litteratur bør vær nøye med å lese teksten nøyaktig slik den er beskrevet uten personlig tolkning eller utdypende kommentarer inkludert.) I tillegg er det nå mulig å bruke PC, spesielle apparater og programvare til å skanne, forstørre og om mulig få opplest litteraturen for personer som er blinde. Når man bruker teknologi er det viktig å huske at alt materiale med kopieringsrettigheter begrenser reproduksjonen og distribusjonen av NA-litteratur. Retningslinjene for hver enkelt situasjon kan variere, derfor er det best å ta kontakt med WSO med spørsmål.

Møter

Når det sørges for transport for synshemmede rusavhengige er det noen praktiske hensyn man bør tenke over. For eksempel bør det unngås å tute med hornet dersom man er usikker på om personen vil kjenne igjen bilen. Om det er en som går med hvit stokk, bør den personen som går sammen med han eller henne sørge for å flytte seg, eller fortelle hvor de har tenkt seg. Noen synshemmede rusavhengige kan trenge veiledning opp og ned trapper, eller til og fra bilen. De som bruker førerhund trenger liten assistanse, om noe i det hele tatt, siden hunden er trent til å gjøre det meste av arbeidet.

I de fleste tilfeller vil synshemmede mennesker be om den informasjonen de trenger for å føle seg komfortabel i omgivelsene. Noen minutter bør brukes til å fortelle om rømningsveier, toaletter, og ved behov, oversikten over toalettet. De trenger noen ganger også hjelp til å finne seg kaffe og en stol. Alle på møtet presenterer seg selv. Når du skal hilse på en synshemmet person, bør du be om en klem før du tar fysisk kontakt og holde deg unna hunden inntil du har fått tilatelse. Like viktig er det å unngå stillhet der-

som en synshemmet rusavhengig kommer inn i rommet alene. Enhver synshemmet rusavhengig har forskjellige behov, men det er én regel som gjelder i alle tilfeller: *Aldri* ta tak i, dra eller dytt en synshemmet person i et forsøk på å være hjelpsom. Er du usikker på hvor mye bistand noen trenger, spør.

Rusavhengige i rullestol og bevegelseshemmede

Selv om situasjonen har endret seg i de senere år for å gjøre tilfriskning mulig for de fleste rusavhengige, så har mange møter ingen tilgjengelighet for de rusavhengige som bruker rullestol. I dette tilfellet betyr tilgjengelighet noe mer enn å bare kunne komme seg inn inngangsdøren, f.eks. en rampe inn til lokalet med parkeringsmuligheter i nærheten, tilrettelagte toaletter, brede døråpninger og møterom som ikke er overfylte. Sørg for at deres møtelokaler oppfyller disse minimumskravene for tilgjengelighet. Hvis ikke, finn et møtested som gjør det, dersom dere ønsker at møtene skal være tilgjengelig for alle rusavhengige. Disse forhåndsreglene bør gjøres i alle NA-funksjoner, -tjenestemøter og -konventer. Sørg for at møtelistene og brosjyrene identifiserer møter og/eller arrangementer som er tilrettelagt for rullestolbrukere, sørg også for å gi denne informasjonen videre til HI- og OI-komitéene.

Så snart fasilitetene har blitt tilrettelagt kan personer hjelpe til ved å frivillig melde seg til å ta i mot og hjelpe den rusavhengige i rullestol. De frivillige trenger bare å være villig til å gi et smil, ønske velkommen og gi en klem samt være i stand til å løfte en rullestol om det skulle være nødvendig.

For mer informasjon om tilgjengelighet for de med spesielle behov, vennligst se *Additional Needs Resource Information* (WSO kataloganmerkning nr. 2114).

Copyright © 2011 by
Narcotics Anonymous World Services, Inc.
Alle rettigheter reservert

World Service Office
PO Box 9999
Van Nuys, CA 91409 USA
T 818.773.9999
F 818.700.0700
Website: www.na.org

World Service Office—CANADA
Mississauga, Ontario

World Service Office—EUROPE
Brussels, Belgium
T +32/2/646 6012

World Service Office—IRAN
Tehran, Iran
www.na-iran.org

Dette er en oversettelse av
NA Fellesskap-godkjent litteratur.

Narcotics Anonymous   og The NA Way
er registrerte varemerker for
Narcotics Anonymous World Services, Incorporated.

ISBN 978-1-55776-903-9 Norwegian 12/11

WSO Catalog Item No. NR-3126

Narcotics Anonymous®
Anonyme Narkomane

IP Nr. 26-NR

Tilgjengelighet for de med spesielle behov